

КОНСОЛИДАЦИЯЛАШГАН ҲИСОБОТЛАРНИ ТУЗИШ УСУЛИ

8. Консолидациялашган молиявий ҳисоботларни тайёрлаш чоғида бош жамият ва унга қарашли барча шўъба жамиятлар молиявий ҳисоботлари активларнинг бир хил моддаларини, мажбуриятларни, ўз маблағи, даромадлари ва харажатларини сатрмас-сатр консолидациялаш йўли билан бирлаштирилади.

Консолидациялашган молиявий ҳисоботлар гуруҳ тўғрисида ягона жамият сифатида молиявий ахборотдан иборат бўлиши учун:

8.1. Қуйидагилар чиқариб ташланиши керак:

ҳар бир шўъба жамиятга бош жамият инвестицияларининг баланс қиймати ва бош жамиятнинг ҳар бир шўъба жамиятнинг ўз сармоясидаги улуши;

бош ва шўъба жамиятлар ўртасида ўзаро ҳисоб-китоб қилиш счётлари бўйича сальдо;

даромадлар, харажатлар, дивидендлар бўйича гуруҳ ичидаги операциялар, шунингдек шу операциялар натижасида вужудга келадиган амалга ошмаган фойда ва зарарлар, қопланиши мумкин бўлмаган зарарлар бундан мустасно;

8.2. Шўъба жамият соф даромадида камчилик иштирокининг бош жамиятга тегишли соф даромад миқдорини аниқлаш чоғида гуруҳнинг даромадини камайтирадиган улушни аниқлаш;

8.3. Шўъба жамият соф активларидаги камчилик улушини аниқлаш ва ҳисобот даври учун консолидациялашган бухгалтерия балансида бош

жамиятнинг мажбуриятлари ва ўз сармоясини алоҳида кўрсатиш:

дастлаб харид қилинган пайтда ҳисобланган миқдор;

харид қилинган пайтдан бошлаб ўз сармояси ҳаракатида камчилик улушининг салмоғи.

9. Бош жамиятнинг, шўъба жамиятларнинг бир ҳисобот даври учун бир ҳисобот вақтида тузилган молиявий ҳисоботлари ҳамда камчиликнинг улушлари консолидациялашган молиявий ҳисоботда бирлаштирилади.

Агар бирор шўъба жамиятнинг молиявий ҳисоботи (масалан, Ўзбекистондан ташқарида жойлашган шўъба жамиятнинг молиявий ҳисоботи) консолидациялашган молиявий ҳисобот тузилган ҳисобот даври учун, лекин консолидациялашган молиявий ҳисоботнинг ҳисобот вақтидан фарқ қиладиган ҳисобот санасида тузилган бўлса, бундай шўъба жамият ўша ҳисобот вақти учун оралик молиявий ҳисобот тузади.

Шўъба жамият оралик молиявий ҳисобот тузиш имкониятига эга бўлмаса, консолидациялашган молиявий ҳисоботга шўъба жамиятнинг бошқа ҳисобот даври учун тузилган молиявий ҳисоботи маълумотлари, бу ҳисоботларни тузиш ўртасида ўтган вақт уч ойдан ошмаган тақдирда, қўшилади.

Турли ҳисобот даврида тузилган молиявий ҳисоботлар жамланаётганда шу саналар ўртасида юз берадиган муҳим операциялар ёки бошқа воқеалар натижаси ҳисобланган ўзгартишлар киритилади.

10. Консолидациялашган молиявий ҳисоботлар ўхшаш операциялар ва молиявий-хўжалик фаолиятининг бошқа воқеалари учун ягона ҳисоб сиёсатидан фойдаланиш асосида тайёрланади.

Гуруҳ иштирокчиларидан бири ўхшаш операциялар бўйича консолидациялашган молиявий ҳисобот тузиш чоғида қабул қилинган ҳисоб сиёсатидан фарқ қиладиган ҳисоб сиёсатидан фойдаланган тақдирда, бу молиявий ҳисоботларга консолидациялаш чоғида тегишли ўзгартишлар киритилади. Агар консолидациялашган молиявий ҳисоботларни тайёрлаш чоғида ягона ҳисоб сиёсатидан фойдаланишнинг имконияти бўлмаса, бу факт консолидациялашган молиявий ҳисоботнинг турли ҳисоб сиёсати қўлланилган моддаси қисмида очиқ берилиши керак.

11. Шўъба жамиятлар хўжалик фаолиятининг натижалари уни харид қилган вақтдан бошлаб консолидациялашган молиявий ҳисоботга қўшилади, харидор сотиб олган шўъба жамият устидан назорат қилишни ўз қўлига олган вақт харид қилинган вақт ҳисобланади, назорат қилиш топширилган вақт эса шўъба жамият бош жамиятдан чиқарилган вақт ҳисобланади. Шўъба жамият реализациясидан тушум билан унинг активлари баланс қиймати ўртасидаги тафовут реализация вақтидаги мажбуриятлар чиқариб ташланиб, молиявий натижаларнинг консолидациялашган ҳисоботида шўъба жамият реализациясидан олинган фойда ва зарар сифатида акс эттирилади.

12. Жамиятдаги инвестициялар кичик шўъба қарам бўлмаган ва шўъба жамият таърифига мос келмайдиган пайтдан бошлаб «Молиявий инвестицияларни ҳисобга олиш» [БҲМСига](#) мувофиқ ҳисобга олиниши лозим.

13. Камчиликнинг улуши консолидациялашган бухгалтерия балансида мажбуриятлар ва ўз сармоясидан алоҳида кўрсатилиши керак. Гуруҳлар даромадида камчилик улуши ҳам алоҳида кўрсатилиши лозим.